יח: עושין פסין פרק שני עירובין

מסורת הש"ס

עין משפט נר מצוה

ג א מיי' פכ"ו מהלכות תפילה הלכה כג סמג לאוין קכה טוש"ע או"ח סי' סימן כח סעיף ג:
ד ב מיי' פ"ו מהלכות תפלה הל"ח סמג עשין יט טוש"ע או"ח סימן ס סעיף ח:
ה ג מיי' פ"ג מהל' ת"ת הל"ג טוש"ע יו"ד סימן רמו סעיף כה:

תורה אור השלם

1. ויבן י"י אלהים את הצלע אשר לקח מן האדם לאשה ויבאה אל האדם: בראשית ב כב
2. יד ליד לא ינקה רע וזרע צדיקים נמלט: משלי יא כא
3. ויקם וילך מנוח אחרי אשתו ויבא אל האיש ויאמר לו האתה האיש אשר דברת אל האשה ויאמר אני: שופטים יג יא
4. ותאמנ אם הנער חי יהי וחי נפשך אם אעובך ויקם וילך אחריה:
5. מלכים ב ב ל
5. ותקם רבקה ונערתיה ותרכבנה על הגמלים ותלכנה אחרי האיש ויקח העבד את רבקה וילך: בראשית כד סא
6. ויהי אדם שלשים ומאת שנה וילד ברמותו בצלמו ויקרא את שמו שת: בראשית ה ג
7. ויאמר יי לנח בא אתה וכל ביתך אל התבה כי אתך ראיתי צדיק לפני בדור הזה: בראשית ז א
8. אלה תולדת נח נח איש צדיק תמים היה בדרתיו את האלהים התהלך נח: בראשית ו ט
9. ותבא אליו היונה לעת ערב והנה עלה זית טרף בפיה וידע נח כי קלו המים מעל הארץ: בראשית ח יא
10. שוא ודבר כזב הרחק ממני ראש ועשר אל תתן לי הטריפני לחם חקי: משלי ל ח
11. ולא אמר איה אלוה עשי נתן זמרות בלילה: איוב לה י
12. כל הנשמה תהלל יה הללו יה:
תהלים קג ו
13. ושמתיך למורש קפד ואגמי מים וטאטאתיה במטאטא השמד נאם יי צבאות: ישעיהו יד כג
14. ושמתי שמרון לעי השדה למטעי כרם והגרתי לני אבניה ויסדיה אגלה: מיכה א ו

רבינו חננאל

ריבאה. מלמד שעשה הקדוש ברוך הוא שושבינות לאדם הראשון. מיכן לגדול שעושה שושבינות לקטן ואל ירע לו. תניא לא יהלך אדם אחרי אשה בשוק ואפי' היא אשתו, ואפילו אחותו נדמנה על הנשר יסלקנה לצדדין. [ו]כל העובר על הנהר אחורי אשה אין לו חלק לעולם הבא. ת"ר המרגא מעות ליד האשה בשביל להסתכל בה, אפי' הוא כמשה רבינו וכו' עליו הכתוב אומר יד ליד לא ינקה רע. פי' שקיבל התורה מידו של הק' [ב"ה] לא ינקה מדין גיהנם. מנוח עם הארץ היה שנא' וילך מנוח אחרי אשתו, והלא באלקנה כתיב וילך אלקנה אחרי אשתו. ובאלישע כתיב ויקם וילך אחריה. אלא מאי אחריה דבריה ואחרי עצתה. אמר ר"י אחרי ארי ולא אחרי אשה. אחרי אשה ולא אחרי בית הכנסת [ח], אחורי בית הכנסת ולא אחרי בית ע"ז, בשעה שהצבור מחפללין. היה ר"א אומר אדם הראשון חסיד גדול היה כיון שראה שעקבתה מיחה עליו ישב בתענית ק"ל שנה, ופירש מן תורה והעלה זרוי תאנים על בשרו. ופרקינן שכבת זרע דחזה לאנטי. פי' קרי נעשו שידין ולילין. אומר אמרי אשה בשוק ואפי' היא אשתו, ואפילו אחותו נדמנה על הנשר יסלקנה לצדדין. [ו]כל העובר על הנהר אחורי אשה אין לו חלק לעולם הבא. ת"ר המרגא מעות ליד האשה בשביל להסתכל בה, אפי' הוא כמשה רבינו וכו' עליו הכתוב אומר יד ליד לא ינקה רע. פי' שקיבל התורה מידו של הק' [ב"ה] לא ינקה מדין גיהנם. מנוח עם הארץ היה שנא' וילך מנוח אחרי אשתו, והלא באלקנה כתיב וילך אלקנה אחרי אשתו. ובאלישע כתיב ויקם וילך אחריה. אלא מאי אחריה דבריה ואחרי עצתה. אמר ר"י אחרי ארי ולא אחרי אשה. אחרי אשה ולא אחרי בית הכנסת [ח], אחורי בית הכנסת ולא אחרי בית ע"ז, בשעה שהצבור מחפללין. היה ר"א אומר אדם הראשון חסיד גדול היה כיון שראה שעקבתה מיחה עליו ישב בתענית ק"ל שנה, ופירש מן תורה והעלה זרוי תאנים על בשרו. ופרקינן שכבת זרע דחזה לאנטי. פי' קרי נעשו שידין ולילין. אומר

הגהות הב"ח

(ה) גב' בשפה שהצבור מתפללין: (ב) רש"י ד"ה תומרים מקלח וכו' כמתניתא בפניו בפניו כתוב כל"ל והל"ת:

גליון הש"ס

גמ' ואר"י בן אלעזר כל בית שנשמעין בו ד"ת בלילה. עי' סנהדרין דף לג ע"ש וע"ב דף קח ע"ב ושם תוס' ד"ה בירורין בית היינו איל. עי' פסחים דף ט ע"ש תוס' ד"ה מה מהור: באר"ד וה"ר יהי' זה. מלקוח סוף פרשת נשלח פרשה ח:

מוסף רש"י

כדי לקבל את הפירות. שאם יהיה קנר מלמטה יהא מלמעלה מהא דתנהוה דזחקת את הכתלים מלמעלה למטן ולמטן, שהמשא מרגייהו סגי ליה. (ברכות סא:). שושבינות. משמע כתופתו וכזיוני (שם). ולמאן דאמר פרצוף. ומתחלתו היה מלד אחד זכר ונקבה מלד אחר, הי מינייהו סגי ליה בישא. לחיזו פרקיף היה מהלך לפניט (שם). ואפילו היא אשתו. ננלי הדבר (שם). נדמנה על הנשר. אשת איש היתה לפניו (שם). יסלקנה לצדדין. עד שיעבור לפניה (שם). אחורי אשה בנהר. אחורי אשת איש מגבהת בגגיה מפני הסיס וזה מתקהל מה (שם). יד ליד לא ינקה רע. שפילו

ד) ברכות סא. תם כלה פ"ק, ב) [כתבי תוספות ברכות סא. ד"ה כלה משמה נבי אלקנה דכתיב ואיל אלקנה אחרי אשתו וגו' שיכול הוא שלין פעוק זה בכל המקרא כרש"י ואין ליה ע"כ שוב מלאחר כרש"י ואין דסום קרקף שנת ושלי"ה בברכות סא. ה"ה"ן ד"ה כגי ע"ש ג) [תוספות ישנים ברכות ס"ג ע"ב ד"ה ואפילו ואפילו היא אשתו], ד) [ברכות נח.], ה) [ב"ב כז.], ו) [מעלי ה], ז) [מעלי נח.], ח) [ברכות ס"ג ע"ב ד"ה ואפילו], ט) [מנחות, י) [ברכות נח.], כ) [מנחות נג.], כ) [מ"ו: במחמר. ל) [תענית נח.], מ) [מעלי נח], נ) [ל"ל דכתיב], ס) [תפסר כיון דהוסף מיט בלפי תרון לה מיתי הכא דוד דוד ז"ל], ע) [ועי"ע תוס' פסחים לו. ד"ה מה].

אורח מה אוצר זה רחב מלמטה וקצר מלמעלה כדי לקבל את הפירות אף האשה רחבה מלמטה וקצרה מלמעלה כדי לקבל את הולד [1]ויביאה אל האדם מלמד שעשה הקב"ה שושבינות לאדם הראשון מכאן לגדול שעישה שושבינות לקטן ואל ירע לו ולמאן דאמר פרצוף הי מינייהו סגי ברישא אמר רב נחמן בר יצחק מסתברא דזכר סגי ברישא דתניא [א]לא יהלך אדם אחורי אשה בדרך ואפי' היא אשתו נזדמנה על הנשר יסלקנה לצדדין וכל העובר אחורי אשה בנהר אין לו חלק לעולם הבא: תנו רבנן [ו]המרצה מעות לאשה מידו לידה או מידה לידו בשביל שיסתכל בה אפילו דומה למשה רבינו שקיבל תורה מהר סיני לא ינקה מדינה של גיהנם ועליו הכתוב אומר [2]יד ליד לא ינקה רע לא ינקה מדינה של גיהנם אמר רב נחמן מנוח עם הארץ היה שנאמר [3]ויקם וילך מנוח אחרי אשתו מתקיף לה רב נחמן בר יצחק אלא מעתה גבי אלקנה דכתיב [4]וילך אלקנה אחרי אשתו הכי נמי וגבי אלישע דכתיב [5]ויקם וילך אחריה הכי נמי אלא אחרי דבריה ועצתה הכא נמי אחרי דבריה ועצתה אמר רב אשי ולמאי דאמר רב נחמן מנוח עם הארץ היה אפילו בי רב נמי לא קרא דכתיב [6]ותקם רבקה ונערותיה ותרכבנה על הגמלים ותלכנה אחרי האיש ולא לפני האיש אמר רבי יוחנן אחרי ארי ולא אחרי אשה אחרי אשה ולא אחרי עבודת כוכבים אחורי עבודת כוכבים [ל]ולא אחורי בית הכנסת בשעה [מ]שמתפללין ואמר ר' ירמיה בן אלעזר כל אותן השנים שהיה אדם הראשון בנידוי הוליד רוחין ושידין ולילין שנאמר [7]ויחי אדם שלשים ומאת שנה ויולד בדמותו כצלמו מכלל דעד האידנא לאו כצלמו אוליד מיתיבי היה ר' מאיר אומר אדם הראשון חסיד גדול היה כיון שראה שנקנסה מיתה על ידו ישב בתענית מאה ושלשים שנה ופירש מן האשה מאה ושלשים שנה והעלה זרוי תאנים על בשרו מאה ושלשים שנה כי קאמרינן ההוא בשבבת זרע דחזא לאונסיה ואמר רבי ירמיה בן אלעזר מקצת שבחו של אדם אומרים בפניו וכולו שלא בפניו מקצת שבחו בפניו דכתיב [7]כי אותך ראיתי צדיק לפני בדור הזה כולו שלא בפניו דכתיב [8]נח איש צדיק תמים היה בדורותיו וא"ר ירמיה בן אלעזר מאי דכתיב [9]והנה עלה זית טרף בפיה [10]אמרה יונה לפני הקב"ה רבש"ע יהיו מזונותי מרורין כזית ומסורין בידך ואל יהיו מתוקין כדבש ותלוין ביד בשר ודם כתיב הכא טרף וכתיב התם [10]הטריפני לחם חוקי [א]ר' ירמיה בן אלעזר [2]כל בית שנשמעין בו דברי תורה בלילה שוב אינו נחרב שנאמר [11]ולא אמר איה אלוה עושי נותן זמירות בלילה ואמר רבי ירמיה בן אלעזר מיום שחרב בית המקדש דיו לעולם שישתמש בשתי אותיות שנאמר [12]כל הנשמה תהלל יה הללויה [ו]ואמר רבי ירמיה בן אלעזר נתקללה בבל נתקללו שכיניה נתקללה שומרון נתברכו שכיניה נתקללה בבל נתקללו שכיניה דכתיב [13]ושמתי למורש קיפוד ואגמי מים נתקללה שומרון נתברכו שכיניה דכתיב [14]ושמתי שומרון לעי השדה למטעי

אורח מה אוצר זה רחב מלמטה וקצר מלמעלה כדי לקבל את הפירות אף האשה רחבה מלמטה וקצרה מלמעלה כדי לקבל את הולד [1]ויביאה אל האדם מלמד שעשה הקב"ה שושבינות לאדם הראשון מכאן לגדול שעישה שושבינות לקטן ואל ירע לו ולמאן דאמר פרצוף הי מינייהו סגי ברישא אמר רב נחמן בר יצחק מסתברא דזכר סגי ברישא דתניא [א]לא יהלך אדם אחורי אשה בדרך ואפי' היא אשתו נזדמנה על הנשר יסלקנה לצדדין וכל העובר אחורי אשה בנהר אין לו חלק לעולם הבא: תנו רבנן [ו]המרצה מעות לאשה מידו לידה או מידה לידו בשביל שיסתכל בה אפילו דומה למשה רבינו שקיבל תורה מהר סיני לא ינקה מדינה של גיהנם ועליו הכתוב אומר [2]יד ליד לא ינקה רע לא ינקה מדינה של גיהנם אמר רב נחמן מנוח עם הארץ היה שנאמר [3]ויקם וילך מנוח אחרי אשתו מתקיף לה רב נחמן בר יצחק אלא מעתה גבי אלקנה דכתיב [4]וילך אלקנה אחרי אשתו הכי נמי וגבי אלישע דכתיב [5]ויקם וילך אחריה הכי נמי אלא אחרי דבריה ועצתה הכא נמי אחרי דבריה ועצתה אמר רב אשי ולמאי דאמר רב נחמן מנוח עם הארץ היה אפילו בי רב נמי לא קרא דכתיב [6]ותקם רבקה ונערותיה ותרכבנה על הגמלים ותלכנה אחרי האיש ולא לפני האיש אמר רבי יוחנן אחרי ארי ולא אחרי אשה אחרי אשה ולא אחרי עבודת כוכבים אחורי עבודת כוכבים [ל]ולא אחורי בית הכנסת בשעה [מ]שמתפללין ואמר ר' ירמיה בן אלעזר כל אותן השנים שהיה אדם הראשון בנידוי הוליד רוחין ושידין ולילין שנאמר [7]ויחי אדם שלשים ומאת שנה ויולד בדמותו כצלמו מכלל דעד האידנא לאו כצלמו אוליד מיתיבי היה ר' מאיר אומר אדם הראשון חסיד גדול היה כיון שראה שנקנסה מיתה על ידו ישב בתענית מאה ושלשים שנה ופירש מן האשה מאה ושלשים שנה והעלה זרוי תאנים על בשרו מאה ושלשים שנה כי קאמרינן ההוא בשבבת זרע דחזא לאונסיה ואמר רבי ירמיה בן אלעזר מקצת שבחו של אדם אומרים בפניו וכולו שלא בפניו מקצת שבחו בפניו דכתיב [7]כי אותך ראיתי צדיק לפני בדור הזה כולו שלא בפניו דכתיב [8]נח איש צדיק תמים היה בדורותיו וא"ר ירמיה בן אלעזר מאי דכתיב [9]והנה עלה זית טרף בפיה [10]אמרה יונה לפני הקב"ה רבש"ע יהיו מזונותי מרורין כזית ומסורין בידך ואל יהיו מתוקין כדבש ותלוין ביד בשר ודם כתיב הכא טרף וכתיב התם [10]הטריפני לחם חוקי [א]ר' ירמיה בן אלעזר [2]כל בית שנשמעין בו דברי תורה בלילה שוב אינו נחרב שנאמר [11]ולא אמר איה אלוה עושי נותן זמירות בלילה ואמר רבי ירמיה בן אלעזר מיום שחרב בית המקדש דיו לעולם שישתמש בשתי אותיות שנאמר [12]כל הנשמה תהלל יה הללויה [ו]ואמר רבי ירמיה בן אלעזר נתקללה בבל נתקללו שכיניה נתקללה שומרון נתברכו שכיניה נתקללה בבל נתקללו שכיניה דכתיב [13]ושמתי למורש קיפוד ואגמי מים נתקללה שומרון נתברכו שכיניה דכתיב [14]ושמתי שומרון לעי השדה למטעי

כמאה כרעין שקנל תורה מימיט של הקב"ה, לא ינקה רע, וקרא כתיב מתקתי (שם). עם הארץ היה. לא שמש תלמידי חכמים, אלא למד מעצה זו שבעינו לא יהלך אדם אחורי אשת חבירו, ולמאי דאמר רב נחמן. שהלך אחריה ממש. לא אפילו כר רב נמי לא קרא. עם תיעוקת של בית רבן (שם). בשעה שהצבור מתפללין. לפיון שלימו נכתם כפורק עול ומבזה בית הכנסת (שם). לו: שנראה מכתריה עלמו מפתח בית הכנסת שנמוכת (שם ח"ו). זית טרף בפיה. כפיה היתה שולנת מעין טרף של זית (ופ"ה בדרן קמ"ו). נתקללה בבל נתקללו שכיניה. כלומר לו לרשע ולו לשכינו (ברכות נו:). למורש קיפוד. חיות ועופות רעים ומזיקין לת הבנים לתל עי הבזה ומעטי כרם שנתקללו כה ערי שמרון לעי השדה למטעי כרם (שם).

ו) כל"ל וכ"ה הני' גמ' כפי' ר"ח ברכות סב ד"ה ת"ר יומק.

Torah-Box.com
diffusion du judaïsme aux francophones
Tél. FR : 01.80.91.62.91 - Tél. ISR : 077.466.03.32 - contact@torah-box.com